

Projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT SUPER!

Leerlijn Dans | Thema Utopie | Groep 3 en 4 | Mei 2019

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Wil je woorden uit dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan de begrippenlijst [via deze link](#).

Inhoudsopgave

1. Informatie.....	1
2. Introductie.....	2
3. Oriëntatie.....	3
4. Opdracht: Superoverdreven.....	5
5. Opdracht: Supervreemd.....	8
6. Opdracht: Dansen in een superwereld.....	12

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten. Ook zijn hieronder de algemene benodigdheden en de begrippenlijst opgenomen.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Tijdens de introductie bekijken de leerlingen afbeeldingen van de supergrote beelden van Florentijn Hofman en wordt besproken wat er allemaal zou kunnen gebeuren als dingen een superformaat of superkracht zouden hebben. Hierna bekijken de leerlingen fragmenten van dansvoorstellingen en beschrijven ze wat ze 'super', 'supervreemd' en 'supergoed' vonden. In de opdrachten die volgen, onderzoeken en maken de leerlingen bewegingen en dansen die steeds uitgaan van het woord 'super', zoals 'superoverdreven' en 'supervreemd'. Door kledingstukken op originele manieren te bewerken en aan te trekken, maken ze hun eigen kostuums. Met dozen bouwen ze hun eigen utopische wereld. De gemaakte dansen worden opgevoerd voor publiek.

Waarom dit project?

In dit project onderzoeken de leerlingen utopische werelden en hun bewoners en geven ze deze vorm door middel van beweging en dans. Het project is geïnspireerd op het woord 'super' dat aansluit bij de fantasiewereld van kinderen van deze leeftijd. Tijdens het project worden leerlingen zich bewust van non-verbale communicatiemogelijkheden middels dans. Ze krijgen inzicht in het gebruik van kostuums en decor in een dansvoorstelling en onderzoeken zelf de mogelijkheden ervan om zo tot fantasievolle dans te komen.

Beoogde houdingsdoelen

De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen.

De leerling:

- stelt zich open bij het kijken naar dansfragmenten;
- durft eigen keuzes te maken.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van het museumbezoek of de komst van een [kunstenaar in de klas](#).
- Maak flyers voor de eindpresentatie.
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Algemene benodigdheden

Maak gedurende het hele project gebruik van de volgende ruimtes en materialen:

- klaslokaal met smartbord
- speellokaal met mogelijkheid muziek af te spelen met goed geluidsniveau

Let op: De opdrachten beschreven in dit project worden deels uitgevoerd in het klaslokaal en deels in het speellokaal of de gymzaal. Het bekijken en bespreken van de filmfragmenten gebeurt in het klaslokaal. Voor de actieve dansopdrachten is een speellokaal of gymzaal nodig. Hier dien je muziek te kunnen afspelen met een goed geluidsniveau. Als jouw school geen geluidsapparatuur in het speellokaal heeft, kun je via CultuurSchakel gebruikmaken van een draagbare bluetooth speaker waarmee je muziek kunt afspelen vanaf een laptop of mobiele telefoon. Wil je hiervan gebruik maken, neem dan contact op met je [cultuurcoach van CultuurSchakel](#).

2. Introductie

Kennisdoelen

De leerling weet wat 'super' is en kent een paar voorbeelden .

Vaardigheidsdoelen

De leerling kan fantaseren over het begrip 'super'.

Aan de slag in de klas

Doorloop de volgende stappen om het project te introduceren:

1. Bekijk enkele supergrote beelden van kunstenaar Florentijn Hofman
  - o [Grote badeend](#) in een haven in Hongkong
  - o [Groot geel konijn](#) op een plein in Zweden
  - o [Feestaardvarken](#) in Burgers' Zoo in Arnhem

Bespreek na aan de hand van vragen als:

- o Wat zie je hier?
- o Wat kunnen we nog meer ontdekken?
- o Is het zwaar of licht, denk je?

2. Bespreek en bedenk met de klas hoe verschillende ideeën zouden zijn in een supervariant. Bijvoorbeeld:

- o Iemand die supersterk is: wat kan deze persoon allemaal tillen, duwen en doen?
- o 's Werelds geweldigste superlijm: wat kan deze lijm allemaal aan elkaar plakken?
- o De geweldigste superglijbaan: hoe kun je daar in glijden?
- o De hoogste supertoren van de hele wereld: hoe hoog is deze? Wat kun je allemaal zien wanneer je daarop staat?

Probeer zoveel mogelijk te overdrijven.

3. Laat de leerlingen in twee- of drietallen nog iets 'supers' verzinnen.

3. Oriëntatie

Kennisdoelen	De leerling n.v.t.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • Kan iets vertellen nav een dansfragment over dat wat hij gezien heeft.

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste oriëntatie-onderdelen: het filosofisch gesprek en het uitvoeren van de eerste opdracht.

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een filosofisch gesprek. Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

- Voel je je wel eens 'super'? Wanneer is dat?
- Maak je wel eens iets mee wat 'super' is?
- Als iets 'super' is, is het dan beter, fijner of mooier?
- Wanneer zou onze klas (of school) helemaal super zijn?

Oriëntatieopdracht

Filmfragment bekijken

- Bekijk de trailer van de voorstellingen [Zick Zack Puff](#).

- Bekijk eventueel ook nog: [🔗 Vickey zets Segel](#) van Compagnie Mafalda.
- Bepreek na aan de hand van onderstaande reflectievragen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat voor bijzonders heb je gezien aan de lichamen van de dansers?
- Wat voor bijzonders zou jij aan je lichaam willen hebben?

4. Opdracht: Superoverdreven

In deze opdracht staan allerlei superlatieven centraal, zoals: supergroot, superlangzaam, superzacht. In de onderzoeksfase maken de leerlingen bewegingen die zich in een aantal stappen ontwikkelen tot 'superbewegingen', bijvoorbeeld supergroot of superlangzaam. In de uitvoerende fase worden deze bewegingen al improviserend uitgebreid en gevarieerd zodat er met sterke, zachte, snelle of grote bewegingen worden gedanst. Ze ervaren hierbij de relatie tussen hun dans en de sfeer van de muziek.

Kennisdoelen	Niet van toepassing.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • kan beweging heel klein, groot, snel, langzaam, sterk of zacht uitvoeren; • gebruikt de sfeer van de muziek in zijn dans.

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Superoverdreven

Overdrijven in 10 stappen

Een actie – reactie-opdracht, de leerlingen bewegen op één plek.

Doorloop onderstaande stappen:

1. Laat alle leerlingen gaan staan. Zorg dat ze een beetje ruimte om zich heen hebben.
2. Benoem telkens één beweging (zie onder), alle leerlingen maken deze beweging één keer, dit is tel 1.
3. Tel langzaam door tot 10, op elke tel veranderen de leerlingen de beweging een klein beetje zodat deze beweging bij tel 10 supergroot, -klein, -snel etc. geworden is.
  - Supersterk: Start met een boksbeweging van de armen. De tweede tel doet iedereen de beweging iets krachtiger, de derde tel nog krachtiger, en zo verder tot je bij 10 superkrachtig beweegt.
  - Supergroot: Start met een kleine armbeweging, bijvoorbeeld je armen een klein stukje omhoog en omlaag doen. Steeds groter tot de leerlingen uiteindelijk hun hele lichaam meebewegen: helemaal omlaag gaan (bukken) en omhoog gaan (springen met je armen hoog in de lucht).
  - Superklein: start met een grote sprong of een armbeweging, de beweging wordt elke keer iets kleiner, totdat je bijna niets meer ziet bewegen.
  - Supersnel: Start met rustig 'lopen' op de plaats. Ga allemaal tegelijk steeds een beetje sneller totdat je niet meer sneller kunt.
  - Superlangzaam: Start met een willekeurige (dans) beweging, bijvoorbeeld een draai. Bij elke herhaling voeren de leerlingen de beweging iets langzamer uit. Ten slotte is het helemaal in slow motion, zo traag als mogelijk.
  - Superzacht: Start met een beweging waarbij je gaat zitten, een draai of rol maakt op de grond en weer opstaat. Doe dit elke keer iets zachter, totdat deze beweging zonder enig geluid door de hele klas wordt uitgevoerd.

- Supervreemd: Start met een willekeurige (dans)beweging. Bij elke herhaling veranderen de leerlingen iets zodat de beweging een beetje vreemder wordt. Uiteindelijk is de basisbeweging niet meer te herkennen en maken de leerlingen een beweging die heel raar is.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Kun je laten zien of vertellen welke vorm van superoverdreven bewegen je met het meeste plezier deed?
- Kun je laten zien of vertellen welke vorm van superoverdreven bewegen het beste lukte?
- Weet je nog een andere manier waarop je kunt overdrijven?

Uitvoeren: Superoverdreven

Aan de slag in het speellokaal

De super-dans

Geleide dansimprovisatie, de leerlingen dansen door het hele speellokaal.

Op zeven verschillende muziekjes gaan de leerlingen de 'overdreven' manieren van bewegen al dansend verder uitwerken. Ze starten telkens met rondlopen op een manier die past bij de betreffende 'super' (supersterk, supersnel etc.).

Stel telkens de volgende vragen terwijl ze bezig zijn:

- Kun je nog andere (grote, snelle, kleine etc.) passen verzinnen? Kun je bijvoorbeeld zijwaartse passen maken?
- Kun je ook (supersnel, -groot etc.) met je armen bewegen?
- Kun je ook (supersnel, -groot etc.) springen of draaien?
- Kun je ook (supersnel, -groot etc.) naar de grond gaan en weer omhoog komen?

Hierdoor gaan de leerlingen hun dansbewegingen variëren en verrijken.

- Supergroot: start met hele grote passen. Stel daarna met korte tussenpozen de bovenstaande vragen.
🎧 [Symphony 9 opus 95 allegro con fuoco](#) van Dvorak
- Supersterk: start met krachtig stampen. Kun je nog meer sterke passen verzinnen? Stel weer de bovenstaande vragen met korte tussenpozen.
🎧 [Dance to the Question](#) van Slagerij van Kampen
- Superlangzaam: start met hele slome, langzame passen.
🎧 [Tenderly](#) van Ella Fitzgerald en Louis Armstrong
- Supersnel: start met snelle trippelpasjes op je tenen.
🎧 [Flight of the Bumble Bee](#) van Rimsky-Korsakov
- Superklein: start met hele kleine schuifelpasjes.
🎧 [Tubular Bells](#) van Mike Oldfield
- Superzacht: start met lopen zonder geluid te maken.
🎧 [Awakening](#) van Secret Garden
- Supervreemd: start met een zelfbedacht raar loopje.
🎧 [The Legend of the Golden Arches](#) van The Mothers of Invention

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Heb je nog andere manieren van bewegen ontdekt die je leuk vond? Wil je dat laten zien?
- Welke manier van bewegen (heel snel, heel zacht etc.) spreekt je het meeste aan?
- Was er een muziknummer dat je het beste vond passen bij de manier van dansen?

Presenteren: Superoverdreven

Kies één super

Een inspringspel, de leerlingen kiezen wanneer ze meedansen en wanneer ze toeschouwer zijn.

Doorloop onderstaande stappen om het project te presenteren:

1. Alle leerlingen gaan aan één kant van het lokaal zitten.
2. Vraag de leerlingen te bedenken welke manieren van dansen uit de vorige opdracht ze nog een keer willen doen en willen laten zien aan hun klasgenoten.
3. Start één van de muziknummers uit de vorige opdracht. Vraag de leerlingen of ze nog weten bij welke 'super' deze muziek hoort.
4. Vraag wie nog een keer op deze manier wil dansen. Deze leerlingen gaan ronddansen en gebruiken daarbij de mogelijkheden die ze gevonden hebben in de vorige opdracht (verplaatsen, springen, draaien, omlaag en omhoog gaan etc.). De leerlingen die niet meedansen blijven zitten en zijn publiek.
5. Als deze muziek stopt, gaan de dansende leerlingen weer langs de kant zitten.
6. Herhaal dit met de andere muziekfragmenten uit de vorige opdracht. Bij elk muziekfragment kunnen de leerlingen besluiten of ze gaan dansen (en dus presenteren), of blijven zitten als publiek.

Reflectievragen te stellen tijdens en/of na dit onderdeel

- Is er iets wat je opviel terwijl je naar de dansers keek?
- Welke dansbeweging vond je het meest verrassend?
- Heb je een dansbeweging kunnen onthouden die je gezien of gedaan hebt? Kun je die laten zien?

5. Opdracht: Supervreemd

In deze opdracht gaan de leerlingen hun lichaam 'vervormen' en veranderen ze op deze manier in nieuwe 'supervreemde' wezens. Inspiratie komt van een filmfragment van de dansvoorstelling *Monsters*. Hierna gaan de leerlingen onderzoeken hoe ze kledingstukken en materialen op ongewone manieren kunnen gebruiken en daarmee iets aan hun lichaam veranderen. Al dansend experimenteren ze welke bewegingen hierbij passen. Uiteindelijk dansen op school wel heel vreemde wezens rond!

Kennisdoelen	De leerling kent verschillende begrippen zoals slierten, hoekig, uitsteeksel.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • laat zich inspireren door kledingstukken en legt een verband met manieren van (voort)bewegen; • kan dansen met een klasgenoot in een leiden-volgen opdracht.

Benodigheden

- diverse kledingstukken en andere materialen zoals jassen, sokken, linten en vuilniszakken

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Supervreemd

Doe onderstaande opdrachten of maak een keuze:

Huip Barbatruc

Bekijk en bespreek de intro van de animatieserie [Barbapapa](#). Vraag enkele leerlingen of ze met hun lichaam van vorm kunnen veranderen. Welke bijzondere vormen kun je maken met je lichaam?

Laat de leerlingen naast of achter hun stoel staan. Vraag ze achtereenvolgens de volgende vormen te maken met hun lichaam:

- een hele grote vorm
- zo klein mogelijk
- lang en dun
- bol
- hoekig
- kronkelig
- met uitsteeksels
- ondersteboven

Vreemde wezens

Doorloop de volgende stappen:

1. Filmfragment bekijken

De voorstelling [We are the Monsters](#) van Colette Sadler is uitgangspunt voor deze opdracht. Je kunt het hele fragment bekijken (duur 30 minuten) of enkele delen ervan. Kies in dat geval een fragment tussen 8'00 tot 15'00 min. en/of vanaf 24'00 min. tot het einde.

Bespreek na aan de hand van de volgende vragen:

- Wat heb je gezien?
- Wat gebeurde daar, denk je?

- Wat voor kleren hadden ze aan?

2. Kunnen wij dat ook?

Brainstorm

Bespreek en bedenk met de leerlingen welke materialen of kledingstukken er gebruikt kunnen worden om op een eenvoudige manier iets aan jezelf te veranderen. Bijvoorbeeld:

- Sokken of (gym)schoenen aan je handen doen zodat je een viervoeter wordt.
- Een gat in een vuilniszak knippen en deze over je hoofd doen zodat je armen verdwijnen.
- Een jas of (jogging)broek over je armen doen zodat je daar twee benen hebt.
- Een panty aan je armen zodat je hele lange armslierten krijgt.
- Linten of slierten (van crêpepapier) om je polsen, enkels en/of middel binden, zodat je helemaal 'slierterig' wordt.

Wat kunnen de leerlingen nog meer bedenken?

3. Uitproberen

Probeer enkele ideeën die hiervoor benoemd zijn uit door telkens één leerling dit te laten aantrekken voor de klas. Vraag deze leerling dan of hij een houding kan maken of een beweging kan bedenken die erbij past. Lange sliertarmen nodigen uit tot andere bewegingen dan wanneer je helemaal geen armen hebt; met twee benen in één broekspijp beweeg je anders dan met schoenen aan je voeten.

Reflectievragen te stellen tijdens en/of na dit onderdeel

- Heb je nog een idee voor een kledingstuk dat je zou willen gebruiken?
- Heb je nog een idee hoe je zou kunnen bewegen met ... (sokken aan je handen, slierten aan je polsen, etc.).

Uitvoeren: Supervreemd

Aan de slag in het speelokaal

Supervreemde wezens

Een leiden – volgen-opdracht in tweetallen, de leerlingen dansen achter elkaar door het hele speelokaal.

Doorloop de volgende stappen:

1. Verzamel voldoende materialen/kledingstukken zodat er voor elke leerling iets beschikbaar is. Leg deze kledingstukken in setjes van twee klaar. Dus enkele setjes van twee paar sokken, twee vuilniszakken, etc.
2. Laat de leerlingen tweetallen maken. Elk tweetal kiest een kledingstuk en gaat dat aantrekken. Zorg dat het gezicht vrij blijft.
3. Alle tweetallen gaan achter elkaar klaarstaan op een lege plek in het speelokaal.
4. Zet de muziek aan. De voorste leerling verzint een manier van bewegen, de leerling die erachter staat doet deze beweging zo goed mogelijk na. Dat kan op één plek of zich verplaatsend.
Hoe ze bewegen komt voort uit de verandering van hun lichaam door het kledingstuk. Nodigt dit bijvoorbeeld uit tot springen, zwieren en zwaaien, schuiven, je bovenlichaam van links naar rechts bewegen?

5. Zet na een of twee minuten de muziek stop. De leerlingen wisselen om en de andere leerling is aan de beurt om een beweging te bedenken.
6. Laat na enige tijd de leerlingen een ander kledingstuk uitproberen.

Terwijl de leerlingen bezig zijn stel je vragen om hun fantasie te prikkelen zodat hun dansbeweging verrijkt wordt:

- In wat voor vreemd wezen zijn jullie veranderd?
- Springt, draait, schuift of trippelt dit wezen?
- Beweegt het klein, groot, krachtig, snel, langzaam, laag, hoog?

Muziek: [The Ecstasy of Dancing Fleas](#) van Penguin Café Orchestra

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe is het om te dansen met een kledingstuk op je hoofd, aan je handen, etc.?
- Wat voor soort wezen waren jullie? Hoe paste de manier van dansen erbij?

Presenteren: Supervreemd

Doe onderstaande opdrachten of maak een keuze:

De vreemde wezens komen tevoorschijn!

Geleide dansimprovisatie, de leerlingen dansen door het hele speellokaal.

- Maak groepjes van wezens die bij elkaar horen, zoals: alle viervoeters, alle sliertenmonsters, alle armloze wezens.
- Bespreek per groepje nog even wat voor soort bewegingen deze wezens ook alweer maken. Benoem bewegingsacties (stampen, trippelen, draaien, springen, schuifelen etc.) en ook de manier waarop (groot, klein, langzaam, snel, sterk, zacht).
- Kies eventueel per groepje bijpassende muziek uit één van de fragmenten uit opdracht 1 (pag. 6) of gebruik de muziek uit de vorige opdracht.
- Laat alle groepjes na elkaar dansen, passend bij hun vreemde wezen. De eigen klas kan publiek zijn maar natuurlijk ook een andere klas of ouders.

De dans van de vreemde wezens

Een compositie-opdracht, de leerlingen maken in groepjes een korte dans.

Doorloop de volgende stappen:

1. Maak groepjes van ongeveer vier leerlingen.
2. Laat de leerlingen kiezen welk kledingstuk ze willen gebruiken en wat voor soort vreemd wezen ze zijn. Bespreek per groepje wat voor soort bewegingen hierbij passen (zie bovenstaande opdracht).
3. Laat de leerlingen enkele eenvoudige afspraken maken voor een korte dans.
Bijvoorbeeld:
  - Begin: we komen om de beurt op vanaf de zijkant, allemaal op dezelfde manier (bijvoorbeeld op je hurken lopend).
  - Dan maken we een kring en maken we allemaal hele grote bewegingen met onze armen.
  - Daarna gaan we snel kriskras door elkaar stampen.

- Eind: We eindigen heel dicht bij elkaar en maken onszelf heel klein, alsof we geschrokken zijn en ons verstoppen.

Muziek: één van de fragmenten uit de eerste opdracht (pag. 6) of de muziek van de vorige opdracht.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Bij welk groepje vond je het kostuum en de manier van dansen het beste bij elkaar passen?
- Had je bepaalde gedachten of een bepaald gevoel terwijl je naar de dans keek?
- Heb je een groepje gezien dat danste zoals jij ook graag had gedaan?

6. Opdracht: Dansen in een superwereld

De laatste opdracht draait om de omgeving waarin de leerlingen dansen en bewegen. De leerlingen onderzoeken hoe ze met gebruik van dozen of andere materialen uit het speellokaal een ruimte kunnen inrichten en hoe ze daar tussendoor kunnen bewegen, erachter kunnen verdwijnen en weer verschijnen. Ze bedenken daarna welk super- of vreemd wezen ze willen zijn in deze wereld en hoe ze door deze wereld bewegen. Ze gebruiken hierbij wat gedaan is in de vorige opdrachten. Voor de eindpresentatie bouwen de leerlingen hun decor en laten ze de bedachte dansen in hun superwereld zien aan publiek.

Kennisdoelen	Niet van toepassing.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt bewust de ruimte door tussen objecten te dansen; • maakt in een groepje enkele afspraken voor een korte dans; • presenteert zich samen met andere leerlingen voor de eigen groep of voor een publiek waarmee hij bekend is.

Benodigdheden

- grote dozen of materialen uit de gymzaal of het speellokaal. Eventueel gekleurde lappen
- de diverse 'kledingstukken' uit de vorige opdracht

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoek: Dansen in een superwereld

Voer onderstaande opdrachten uit:

Bekijken

Bekijk dit fragment van [De Kartonbewoners](#) van dansgroep De Stille.

Bespreek met de leerlingen na aan de hand van vragen zoals:

- Wat heb je gezien?
- Wat gebeurde er?
- Wat gebeurde er met de dozen?

Bekijk eventueel ter inspiratie dit ['Barbapa huis'](#) (ontwerp Winy Maas); een gebouw met wel heel bijzondere kamers!

We maken een eigen, nieuwe 'wereld'

Verzamel met de klas grote dozen of gebruik objecten uit de gymzaal of het speellokaal, zoals matten, kasten en banken.

Richt met de dozen, kasten, banken e.d. de ruimte in. Maak zo een eigen 'wereld'. Gebruik eventueel gekleurde lappen om ergens overheen te leggen of beschilder de dozen.

Zorg dat er ruimte is tussen de verschillende dozen en/of materialen, zodat er tussendoor bewogen kan worden.

Dansen in onze zelfgemaakte 'wereld'

Een bewegen – stop-opdracht, de leerlingen dansen door het hele speellokaal.

De leerlingen gaan nu in deze 'wereld' bewegen aan de hand van onderstaande opdrachten. Zet telkens na een of twee minuten de muziek stop om de volgende opdracht te kunnen geven.

- Loop, huppel of dans op muziek tussen alle dozen en/of materialen door zonder ze aan te raken. Maak zoveel mogelijk gevarieerde, eigen weggetjes.
- Hetzelfde als hiervoor, maar nu gebruik je de dozen ook om erachter te verdwijnen en weer te verschijnen. Vraag de leerlingen of ze dat spannend kunnen maken door heel langzaam of juist heel plotseling te verschijnen. Of met maar één lichaamsdeel te verschijnen.
- Hetzelfde als hiervoor, maar nu in tweetallen achter elkaar, waarbij de voorste voordoet en de achterste volgt.
- Verdeel de klas in twee groepen en laat deze naar elkaar kijken.

Muziek: [Popi Rondo](#) van Jabklon

Wie bewoont deze nieuwe plek?

Een bewegen – stop-opdracht, de leerlingen dansen door het hele speelruimte.

De leerlingen gaan opnieuw tussen alle objecten door bewegen, maar nu zijn ze telkens een ander 'vreemd wezen' zoals in de vorige opdracht. Ze maken weer eigen gevarieerde weggetjes en mogen verschijnen en verdwijnen.

De leerlingen dansen aan de hand daarvan op hun eigen manier als een vreemd wezen rond.

Stel ze vervolgens de volgende vragen:

- Wat als je maar één been hebt?
- Wat als je ogen onder je voeten zitten?
- Wat als je geen armen hebt?
- Wat als je onhoorbaar bent?
- Wat als je supersnel bent?
- Wat als je alleen in slow motion kunt bewegen?

Jij of de leerlingen kunnen hier natuurlijk eigen variaties bedenken.

Muziek: [Popi Rondo](#) van Jabklon

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Heb je een idee hoe we de dozen of materialen ook nog kunnen gebruiken?
- Zou je iets willen veranderen aan de opstelling van de dozen of materialen?
- Kun je iets laten zien van wat je net gedaan hebt?

Uitvoeren: Dansen in een superwereld

Danspresentatie 'Een vreemde nieuwe wereld'

In deze opdracht gaan de leerlingen een dans maken in hun superwereld. Ze gebruiken hierbij de opbrengsten uit de vorige opdrachten.

Doorloop de volgende stappen:

1. Laat de leerlingen naar keuze individueel werken, in tweetallen of in kleine groepjes.
2. Laat de leerlingen het volgende met elkaar stap voor stap afspreken:
  - Willen ze een kledingstuk of materiaal gebruiken om iets aan hun lichaam te veranderen? Zo ja, wat?
  - Wat voor wezen willen ze zijn? Wanneer ze met een kledingstuk werken dan kunnen ze het daarvan afleiden: ze zijn bijvoorbeeld een viervoeter of een wezen zonder armen.
Ze kunnen ook kiezen uit de supers van de eerste opdracht: willen ze supersnel kunnen bewegen, zijn ze supersterk, superzacht, supergroot?
  - Laat ze een route afspreken door de 'wereld' die gebouwd is: waar beginnen ze, welk weggetje leggen ze af en waar eindigen ze?

- Laat ze een manier van bewegen afspreken die past bij wat ze zijn:
  - Stampen ze, sluipen ze, springen ze of schuiven ze over de grond?
  - Verstoppem ze zich vaak, duiken ze plotseling op, komen ze heel voorzichtig tevoorschijn vanachter een doos?

Geef de leerlingen de tijd om het uit te proberen en eventueel afspraken met elkaar te maken.

Alle afzonderlijke korte dansjes worden één dansstuk

Doorloop onderstaande stappen:

1. Spreek een volgorde af en laat zo alle groepjes na elkaar door de zelfgemaakte wereld dansen zoals ze samen hebben afgesproken.
2. Bedenk eventueel een gezamenlijk einde en/of begin. Bijvoorbeeld: alle vreemde wezens zitten verstopt achter de dozen/kasten. Op een teken komen ze héél voorzichtig tevoorschijn. Dan sluipen ze zachtjes weg naar de zijkant.
3. Daarna starten alle dansen van de afzonderlijke tweetallen/groepjes.
4. Tot slot dansen ze nog een keer allemaal tegelijk rond.
5. Wanneer de muziek stopt, verstoppem ze zich weer snel.

Muziek naar keuze:

- [Popi Rondo](#) van Jabklon
- [A Nocturnal Waltz](#) van Mark Isham

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe vind je het om te dansen met kostuum en decor?
- Hoe hebben jullie afspraken gemaakt in je groepje?

Presenteren: Dansen in een superwereld

Doorloop de volgende stappen:

1. Richt het speelokaal samen met de leerlingen in, waarbij ze met dozen en/of materialen hun eigen wereld bouwen.
2. Spreek duidelijk af waar de leerlingen staan wanneer ze niet dansen.
3. Let erop dat leerlingen geen last krijgen van het extra kledingstuk dat ze dragen, dat het niet los gaat, afzakt of iets dergelijks.
4. Laat elk groepje nog een keer oefenen in de gemaakte opstelling.
5. Nodig een andere klas of ouders uit om te komen kijken.
6. Praat het geheel als leerkracht aan elkaar zodat je de leerlingen als presentator door het optreden heen begeleidt.

Muziek naar keuze:

- [Popi Rondo](#) van Jabklon

- [A Nocturnal Waltz](#) van Mark Isham
- Of een eerder genoemd muziknummer uit de tweede of derde opdracht.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe was het voor jou om deze opdracht te doen?
- Wanneer ging de dans beter: bij het oefenen of bij het presenteren? Weet je waar dat aan ligt?
- Wat voor naam kunnen we verzinnen voor dit optreden?

Evalueren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Heb je nieuwe dingen ontdekt of meegemaakt?
- Is er iets dat je nog een keer zou willen doen?
- Is er iets dat je niet meer zou willen doen?
- Welk wezen vond je het vreemdst van allemaal?
- Zou je met iets verder willen gaan? Wat is dat, wat zou je dan willen doen?
- Waren er onderdelen die je op iets anders vond lijken, zoals een boek dat je ooit hebt gelezen, een film die je hebt gezien, iets wat je zelf ooit hebt gedaan?
- Is er iets wat je vóór dit project niet kon of niet wist en nu wel?
- Kun je zonder te praten laten zien wat je het allerleukst vond tijdens dit project?

